

Äldrenämnden

Tid: Torsdagen den 23 oktober 2025 kl. 08:30-12:30, ajournering
09:35-09:55

Plats: Esplanaden, Länken, Stadshuset

Beslutande: Carin Nilsson (S), ordförande
Veronica Kerr (KD), 1:e vice ordförande
Åsa Bäckström (V)(-), 2:e vice ordförande
Fredrik Valham (S)
Anneli Andersson (S)
Robin Enander (S) § 130-142
Jennifer Kungsman (S)
Lotta Holmberg (M)
Åke Gustafsson (C)
Anneli Hägglund (MP)
Badro Laajab (L)

Övriga deltagare: Se sidan två

Utses att justera: Veronica Kerr (KD)

Sekreterare: §§ 128-142
Kevin Tornemar, nämndsekreterare

Ordförande:
Carin Nilsson (S)

Justerare:
Veronica Kerr (KD)

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

Organ: Äldrenämnden

Sammanträdesdatum: 2025-10-23

Anslaget har satts upp: 2025-10-28

Anslaget tas ner: 2025-11-19

Förvaringsplats: Stadshuset, Skolgatan 31A

Underskrift:
Kevin Tornemar

Övriga deltagare

Tjänstgörande ersättare

Ronny Kassman (S) tjänstgör för Robin Enander (S) § 128-129

Ej tjänstgörande ersättare

Emmy Olofsson (S) § 131-142

Amanda Kajava (M)

Rebecca Sellstedt (V) § 128-131, 133-142

Berit Edvardsson (V)

Malin Forss (C)

Mats Nilsson (L) § 133-142

Tomas Westerström (AP)

Tjänstemän

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander, kanslichef

Anna Bergström, kvalitetschef

Rebecca Andersson, HR-chef

Camilla Söderlund, kommunikatör

Kevin Tornemar, nämndsekreterare

Magnus Börnin, verksamhetschef Din kommunala hemtjänst § 130

Sara Sahleab, enhetschef § 130

Mariann Edeblom, undersköterska § 130

Beatrice Lindgren, undersköterska § 130

Linnéa Bäcklund, vårdbiträde § 130

Sofia Westin, ekonomichef § 131-132

Susanna Stenlund, verksamhetschef utredning äldre och prevention § 133

Charlotta Lundström Barsk, verksamhetschef vård- och omsorgsboende § 142

§ 128

Godkännande av dagordning

Beslut

Äldrenämnden godkänner dagordningen med följande förändring:

- Nämndinitiativ (S, KD) - Satsning på samarbete mellan äldreomsorgen i Umeå och Ung Omsorg, biläggs
- Nämndinitiativ (S, MP) - Omtag för hemtjänstens avgiftsmodell, biläggs

Ärendebeskrivning

Eventuella tillägg och ändringar noteras i dagordningen.

§ 129

Anmälan av jäv

Beslut

Rebecca Sellstedt anmäler jäv i ärendet avtal om intraprenad Tavelsjöområdet.

Ärendebeskrivning

En jävig ledamot får varken delta i handläggningen eller beslut av ett ärende.

§ 130

Diariennr: ÄN-2025/00013

Äldrenämndens goda exempel

Beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Äldrenämndens presidium utser Din kommunala hemtjänst i Holmsund till månadens goda exempel med följande motivering:

Din kommunala hemtjänst i Holmsund har visat prov på ett engagerat och strukturerat arbete med genomförandeplaner. Genom ett nära samarbete mellan medarbetare, chef, planerare och dokumentationshandledare har arbetsgruppen gemensamt strävat efter att höja kvaliteten i omsorgen.

Arbetet har präglats av en tydlig målsättning: att uppnå 100 % genomförandeplaner genom ett teambaserat arbetssätt. Detta har lett till att brukarnas röster fått större genomslag i planeringen av insatserna – med fokus på *hur* de ska genomföras på ett sätt som främjar delaktighet och individanpassning.

Genom detta målmedvetna arbete har hemtjänsten i Holmsund bidragit till att stärka brukarens inflytande och förbättra kvaliteten i den dagliga omsorgen.

§ 131

Diariennr: ÄN-2025/00003

Ekonomirapport januari-september 2025**Beslut**

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Nämndens budgetavvikelse för perioden januari-september år 2025 är **+67,7 mnkr**, en positiv budgetavvikelse och klart bättre än samma period år 2024 då avvikelsen var +10,3 mnkr.

Den positiva avvikelsen och överskottet mot budget vilar i huvudsak på: **Hemtjänst i ordinärt boende** och färre hemtjänsttimmar. Inför år 2025 ökades budget för hemtjänsttimmar som ett led i att antalet personer över 80 år blir fler. Hemtjänsttimmar är färre än motsvarande period föregående år och ger därmed ett överskott med +27,4 mnkr. Ordinärt boende inkluderar även hälso- och sjukvård, som fortsätter att ha högre nettokostnader än budgeterade, budgetavvikelse -3,0 mnkr. Orsaken är i huvudsak fortsatt höga priser på läkemedel, medicinskt material och en ökning av hjälpmedelskostnader och volymer. För verksamhetsområdet totalt, hemtjänst i ordinärt boende, noteras ett överskott mot budget med **+24,7 mnkr**

Vård- och omsorgsboende verksamheten redovisar lägre verksamhetskostnader och mer intäkter för vårdavgifter, än förväntat för perioden. Antalet belagda platser på särskilt boende liknar föregående år medan antalet belagda platser på korttidsboende aldrig tidigare varit fler och ger en budgetavvikelse om +30,4 mnkr. Hälso- och sjukvård i särskilt boende ingår i vård- och omsorgsboende och har för perioden en budgetavvikelse på -7,7 mnkr. En orsak är avstannade priser på läkemedel, medicinskt material och högre kostnader för hjälpmedel. Tillsammans med budgetbuffert för eventuellt öppnade av vilande boendeplatser, ger det för verksamhetsområde Vård- och omsorgsboende totalt ett budgetöverskott om **+21,9 mnkr**.

Umeå kommun
Äldrenämnden

Sammanträdesprotokoll
2025-10-23

Gemensamma kostnader och handläggning myndighet visar på överskott mot budget om **+18,8 mnkr** och har följande orsaker; budget för oförutsedda händelser i omställningsarbetet ger ett överskott, som beror på ännu ej uppkomna kostnader av planerade aktiviteter. Digital omställning ger överskott på grund av att införandet av nytt verksamhetssystem pausats och att nya digitala initiativ med tillhörande licenser bedöms komma längre fram under året. Rekrytering till utökad hårdvaruförvaltning och ny enhet digital vård och omsorg, pågår. Utbildnings-, praktik-, rehab insatser och introduktionsutbildning i samband med sommarrekrytering har belastat perioden,

Akkumulerat resultat (mnkr)	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Prognos	Årsbudget	Verksamhetens andel % av total årsbudget
1. Nämnd- styrelseverksamhet	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6				0,0	2,6	0%
2. Hemtjänst i ordinärt boende över/under 65 år	-0,3	2,3	6,0	11,1	13,7	14,8	17,8	20,7	24,7				30,0	524,1	38%
-varav dagverksamhet i ordinärt boende	-0,1	-0,1	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	0,5	0,5	0,3				0,0	12,2	
- varav hälso- och sjukvård i hemmet	-1,0	-1,8	-1,8	-1,5	-1,9	-3,4	-2,5	-3,4	-3,0				-4,0	124,9	
3. Vård- och omsorgsboende inkl korttidsboende	0,9	4,0	12,3	12,7	14,7	14,3	16,2	17,7	21,9				29,0	739,9	53%
-varav korttidsboende inkl HSL	-0,2	-0,2	0,2	0,0	0,0	-0,3	-0,8	-0,7	-0,8				-1,0	67,4	
- varav hälso- och sjukvård särskilt boende	-1,1	-2,2	-2,1	-3,2	-4,2	-5,4	-4,1	-8,0	-7,7				-9,0	113,4	
4. Öppen verksamhet ej bistånd	0,2	-0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	1,2	1,6	1,7				2,0	17,0	1%
5. Gemensamma kostnader och handläggare myndighet	2,9	6,9	9,1	11,1	12,0	12,7	14,7	17,1	18,8				14,0	113,5	8%
Akkumulerad budgetavvikelse 2025	3,8	13,3	27,7	35,3	41,0	42,4	50,3	57,7	67,7	0,0	0,0	0,0	75,0	1 397,1	100%
Akkumulerad budgetavvikelse 2024	-3,0	0,0	-2,1	-6,3	-3,0	-3,6	3,8	5,5	10,3	12,3	16,7	20,5	15,0		

Samtliga verksamheters intensiva arbete under senare delen av år 2024, med att säkerställa den ekonomiska balansen inför år 2025 utifrån minskade statliga bidrag, har gett effekt som håller i sig och öppnar för möjligheter att intensifiera arbetet med omställningsarbetet under årets sista tertial.

Under perioden januari till september har nämnden erhållit intäkter, riktade och generella bidrag om totalt 208,4 mnkr. Det är en minskning med 7% jämfört med samma period år 2024.

Den del av intäkterna som består av; avgifter och hyror till medborgare enligt maxtaxan och verksamhetsförsäljning, uppgår till totalt 137,7 mnkr och jämfört med januari-september 2024 har de intäkterna ökat med 2%.

Statliga bidrag enligt regeringsbeslut uppgår till 71,1 mnkr, har minskat 21% motsvarande samma period år 2024. Bidragen som erhållits för perioden är äldreomsorgssatsning, äldreomsorgslyftet, god och nära vård, och del av prestationsbaserat bidrag för 2023 som inkom år 2024, för ökning av sjuksköterskor. Generella bidrag som andel av de statliga bidragen som år 2025 utgörs av prestationsbidrag har minskat 20,1 mnkr jämfört med samma period 2024.

Verksamhetens totala kostnader uppgår till 1 186,9 mnkr under perioden och är 24,8 mnkr lägre än motsvarande period föregående år, en minskning med 2%.

Personalkostnaderna utgör den betydande andelen med 934,5 mnkr och visar på 1% högre andel av totalkostnaderna, 79%, jämfört med föregående år samma period, men har minskat med 1%. Orsakerna till förändringen är ett netto av löneökningar i kombination minskade pensionskostnader som en del i personal-omkostnadspåslaget. De samlade månadslönerna för perioden, ligger i huvudsak på samma nivå som föregående år medan timlöner har ökat med 24%. Övertidskostnaderna ligger 5% högre jämfört med samma period föregående år och har minskat under året. De utgör 1% av de totala personalkostnaderna. OB jour/beredskapsersättning för hel- och deltidspersonal och timanställda har minskat från 5% före sommaren till 3%. Totala personalkostnader har minskat med 1% i jämförelse med samma period föregående år.

Övriga driftskostnader utgör 114,5 mnkr eller 10% av totala verksamhetskostnader, det är 1% större andel än föregående år och kostnadsökningen jämfört med motsvarande period föregående år är 2%. Prisökningarna från tidigare år ligger kvar på samma nivå vad livsmedel, hygien- och sjukvårdsmaterial samt förhyrning av hjälpmedel och IT licenser.

Köp av huvudverksamhet uppgår till 137,8 mnkr eller 12% av de totala verksamhetskostnaderna och har minskat med 14% i jämförelse med föregående år. Orsakerna till det beror framför allt på minskat antal timmar i hemtjänsten.

Nettokostnader per september uppgår till 978,5 mnkr och innebär att 94 % av budgeterade nettokostnader för perioden har förbrukats. Budgetavvikelsen om +67,7 mnkr för den aktuella perioden utgör 4% av årsbudget.

Nämnd och styrelseverksamhet

Arvoden har betalats enligt plan. Budgetavvikelse efter september +0,6 mnkr och beror delvis på att inga nämndsmöten genomförts under juni och juli. Årsprognosen bedöms till 0 mnkr.

Hemtjänst i ordinärt boende inkl. Hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård)

Budgetavvikelsen för hemtjänst totalt inklusive hemsjukvård och dagverksamhet är +24,7 mnkr. I resultatet för hemtjänst ingår verksamheten "Din kommunala hemtjänst" och ersättning till privata hemtjänst utförare enligt LOV, samt kostnader för anhörigvård, hemsjukvård, dagverksamhet och biståndsbedömning i ordinärt boende. Enbart hemtjänst i ordinärt boende har jämfört med ackumulerad budgetavvikelse föregående år, en fortsatt markant uppbromsning av kostnader, budgetavvikelse +27,4 mnkr. Orsakerna är dels att budget för hemtjänstverksamhet totalt har förstärkts år 2025 för att ha beredskap för eventuella volymökningar, det uppgår i budgetavvikelsen för perioden, till +6,7 mnkr. Men framför allt består budgetöverskottet av en kraftigt fortsatt minskning av totala antalet hemtjänsttimmar och personer med hemtjänst. Antal hemtjänsttimmar är lägre än föregående år och visar liknande antal som före pandemin. Arbetet med förebyggande åtgärder och strukturella uppföljningar har gett önskad effekt och även en minskad kostnad för köp av huvudverksamhet som minskat med 15%, jämfört med föregående år samma period. Nettokostnaderna för "Din kommunala hemtjänst" har minskat löpande under senare delen av 2024 och fortsatt under år 2025. Det har medfört en minskning med 9% jämfört med samma period föregående år. Verksamheten har arbetat intensivt med kostnadseffektivitet och bemanningsekonomi. Årsprognos +34,0 mnkr.

Dagverksamhet utgör +0,3 mnkr och beror på färre aktiviteter under sommaren. Årsprognos 0 mnkr.

Hälso- och sjukvård i ordinärt boende (hemsjukvård) visar på ökade nettokostnader med 1%, jämfört med januari och september år 2024. Personalkostnader och övrig förbrukning har ökat under årets första månader men minskat under sommaren. Sommarbonus är utbetald. Budgetavvikelse -3,0 mnkr, för perioden och årsprognos -4,0 mnkr.

Årsprognosen i den samlade verksamheten hemtjänst i ordinärt boende, inklusive hälso- och sjukvård i hemmet och dagverksamhet, **bedöms till +30 mnkr** avseende budgetavvikelse. Prognosen och utfallet utgår från att antalet timmar i hemtjänsten fortsatt håller sig på nuvarande nivå under året genom att omställning till förebyggande insatser ökar.

Vård- och omsorgsboende inkl. korttidsboende och Hälso- och sjukvård
Överskott, i jämförelse med budget, under perioden om totalt +21,9 mnkr. I budgetavvikelsen ingår förutom vård- och omsorgsboende (särskilt boende) även korttidsboende och hälso- och sjukvård inom vård- och omsorgsboende.

Av det totala överskottet mot budget redovisar särskilt boende en budgetavvikelse om +30,4 mnkr för januari till och med september. Kostnader för personal är lägre än samma period föregående år. Observera att fler platser på vård- och omsorgsboende var i drift motsvarande period år 2024, på både Prästsjögården och Haga, samt att det nu är färre placeringar än för ett år sedan. Åtgärder för att minska förbrukningskostnaderna har gett resultat i minskning med 2% jämfört med januari-september 2024 medan lönekostnaderna har minskat med 1%. Pausade boendeplatser förväntas öppna under senare delen av året och ger en årsprognos om +39,0 mnkr.

Korttidsboendeplatserna är överfulla och redovisar en budgetavvikelse för perioden med -0,8 mnkr, verksamheten har arbetat och arbetar fortsatt med åtgärder. Årsprognosen bedöms till -1,0 mnkr.

Inom hälso- och sjukvården på vård och omsorgsboende överstiger nettokostnaderna budget för perioden, en budgetavvikelse om -7,7 mnkr redovisas för perioden. I underskottet ingår verksamhetskostnader för timanställda, semesterlön och övrig drift, som under årets första månader ökade men har nu minskat och ger en nettokostnadsutveckling om 3%,

jämfört med föregående år samma period. De åtgärder som satts in och väntades ge effekt under första halvåret har delvis skjutits framåt och har börjat ge effekt. Årsprognos för verksamheten -9,0 mnkr.

Total prognos för året avseende vård- och omsorgsboende inkl. korttidsboende och HSL, bedöms till en positiv budgetavvikelse om **+29,0 mnkr** och utgår från att vård och omsorgsboenden har fortsatt minskade kostnaderna genom att färre platser än budgeterade nyttjats under året.

Öppen verksamhet ej bistånd

Budgetavvikelse för perioden +1,7 mnkr beror på stabiliserade kostnader för preventionsarbete, med arbetsterapeuter och sjukgymnast medverkande i insatsbedömningar. På grund av semester under sommarmånaderna har insatser och aktiviteterna varit färre. Kostnaderna bedöms ligga i balans mot budget beroende av ärenden för arbetsterapeut och fysioterapeut och äldreomsorgens mottagningsenhet och genererar ett överskott på grund av ett vakant utrymme. Prognos för året är +2,0 mnkr i förhållande till budget.

Gemensamma kostnader och handläggare myndighet

Överskottet mot budget för gemensamma kostnader +18,8 mnkr, orsakas av några olika företeelser; ökad budgetram för oförutsedda kostnader. Licenser för ny digitala initiativ år 2025 och kostnader för nytt verksamhetssystem når inte budgetnivå och genererar, för perioden, överskott om +1,7 mnkr. Därtill överskott mot utbildningsbudget och praktikcentrum om totalt +2,5 mnkr. Bedömningen är att överskottet för digitala licenser och behörigheter till stor del kommer att nyttjas fram till årets slut. **Årsprognos** för budgetavvikelse bedöms till **+14,0 mnkr** vilket är en förbättring med 9 mnkr jämfört med prognosen i augusti. Förändrade prognos är främst hänförlig till budget för oförutsedda kostnader.

Budgetavvikelse om +67,7 mnkr och årsprognos på +75,0 mnkr

Budgetavvikelsen och årsprognosen utgår från att de flesta verksamheter har stabiliserat nettokostnadsresultatet i balans mot budget och fortsatt kommer att ha det. Därtill kommer kraftigt minskade antal timmar inom hemtjänsten tillsammans med volymbuffert för hemtjänsttimmar, som

bedöms kvarstå orörd året ut. Vidare väntas en längre paus i upphandling av nytt verksamhetssystem medföra lägre kostnader än budgeterat. Den pågående omställningen med förändrat arbetssätt och införande av digital vård- och omsorgsenhet som bidrar till att klara framtidens utmaningar med kompetens, förskjuts till planerad start under hösten. Inkommande statliga bidrag fördelas även år 2025 jämnt under året till utvalda verksamheter och det förebyggande arbetet med bland annat trygghetsskapande teknik fortgår under året.

Prognosen justeras från 60 mnkr till 75 mnkr vilket främst beror på att budgeten för oförutsedda kostnader inte bedöms nyttjas i tidigare antagen omfattning. Samt att öppnande av de vilande platserna på Prästsjögården och flytt av särskilt boende Tomtebo till de resterande 30 platser på Västteg vård- och omsorgsboende under hösten ytterligare stärker nämndens resultat.

Investeringsplan

Resultat för investeringskostnader under perioden januari-september är 7,3 mnkr ställt mot en budget om 29,3 mnkr. Det ger en budgetavvikelse om +22,5 mnkr.

Investeringar och nyttjandet av investeringsbudget är framflyttade till hösten och prognos för året är att budget för inventarier och utrustning inte kommer att nyttjas, på grund av att teknik- och fastighetsförvaltningen ej lyckas med att tillhandahålla de lokaler som planerats för.

Reinvesteringar genomförs i ej heller enligt plan. **Prognos +19,8 mnkr.**

(mnkr med en decimal)	Budget 30 sep 2025	Utfall 30 sep 2025	Budget-avvikelse 30 sep 2025	Utfall helår 2024	Budget helår 2025	Prognos helår 2025	Årsprognos budgetavvikelse 2025
Verksamhetens nettoinvesteringar	-29,3	-7,3	22,5	-30,3	-40,2	-20,4	19,8

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-10-06
Bildspel

Umeå kommun
Äldrenämnden

Sammanträdesprotokoll
2025-10-23

Beredningsansvariga

Sofia Westin, ekonomichef vid äldreomsorgsförvaltningen

§ 132

Diariennr: ÄN-2025/00235

Avtal om intraprenad Tavelsjöområdet

Beslut

Äldrenämnden godkänner intraprenadavtal för Tavelsjöområdet för perioden 2026-01-01 – 2027-12-31

Jäv

Rebecca Sellstedt anmäler jäv och sammanträdet under ärendets handläggning och beslut.

Ärendebeskrivning

Äldrenämnden beslutade under våren att ge förvaltningen i uppdrag att förbereda för att genomföra en tvåårig försöksperiod med gemensam intraprenad i Tavelsjöområdet med start i början av 2026. Intraprenad är en driftsform där verksamheten ges ett ökat ansvar och större befogenheter inom ramen för kommunens organisation.

Det föreslagna avtalet omfattar:

- Särskilt boende (Sjöbacka), 8 platser
- Hemtjänst i ordinärt boende i Tavelsjöområdet
- Ledning, administration och nyttjande av gemensamma stödresurser inom äldreomsorgen

Avtalet reglerar bland annat:

- Parternas roller och ansvar
- Verksamhetens målgrupp och inriktning
- Kvalitetskrav, samverkan och rutiner
- Ekonomiska förutsättningar och resultathantering
- Personalansvar och kompetensutveckling
- Uppföljning, rapportering och utvärdering
- Möjlighet till omförhandling, uppsägning och hävning

Avtalstiden är 2026-01-01 till 2027-12-31 med 9 månaders uppsägningstid.

Syftet med avtalet är att skapa långsiktighet, främja kvalitet och möjliggöra lokal utveckling inom vård- och omsorgsverksamheten i Tavelsjöområdet.

Beslutsunderlag

Avtal om intraprenad 2026–2027

Prisbilagor 2025/2026 (ersättningsnivåer)

Beredningsansvariga

Jan Sjöstedt, ekonomicontroller

Carina Nylander, ekonomichef (avgående)

Sofia Westin, ekonomichef

Beslutet ska skickas till

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör

Sofia Westin, ekonomichef

§ 133

Diariernr: ÄN-2025/00196

Nämndinitiativ - Återgång till individbaserade beslut i hemtjänsten tills ramtid kan införas (M, KD, L, C)

Beslut

Äldrenämnden avslår nämndinitiativet.

Reservationer

Veronica Kerr (KD), Lotta Holmberg (M), Åke Gustafsson (C) och Badro Laajab (L) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

På äldrenämndens sammanträde i augusti 2025 väcktes ett nämndinitiativ avseende individbaserat utförande av hemtjänsten i Umeå.

Initiativet består av tre delar

- Äldrenämnden/individ - och familjenämnden ger förvaltningen i uppdrag att omedelbart upphöra med fasta schablontider för utförandet av insatser inom hemtjänsten
- Att kommunen tills vidare inför ett system med utförande av insatser baserade på individuella behov tills dess att ramtidssystem är infört
- Att förvaltningen säkerställer att resurssättningen under övergångsperioden speglar faktiska behov hos brukarna och inte en schabloniserad mall

Äldreomsorgsförvaltningen har berett ärendet gemensamt med stöd- och omsorgsförvaltningen. Förvaltningarna föreslår att nämndinitiativet avslås.

Beslutsunderlag

Yttrande över nämndinitiativ 2025-10-16

Äldrenämndens beslutsordning

Förslag till beslut under överläggningarna

Veronica Kerr (KD) med bifall av Åke Gustafsson (C), Badro Laajab (L) och Lotta Holmberg (M) - föreslår att äldrenämnden bifaller nämndinitiativet.

Carin Nilsson (S) med bifall av Anneli Hägg Lund (MP) och Åsa Bäckström (V)(-) - föreslår att äldrenämnden avslår nämndinitiativet.

Propositionsordning

Ordföranden ställer sitt förslag och Veronica Kerrs förslag under proposition och finner att äldrenämnden beslutar i enlighet med sitt eget förslag.

Reservationer

Veronica Kerr (KD), Lotta Holmberg (M), Åke Gustafsson (C) och Badro Laajab (L) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:

”Allianspartierna är fortsatt kritiska till att införandet av fasta schablon-tider inom hemtjänsten kunde ske utan varken politiskt beslut eller föregående konsekvensanalys. I synnerhet med tanke på hur omfattande effekterna blivit för både brukare och personal. Systemet med fasta schablon-tider är snävt utformat och leder i praktiken till ökad stress, minskad flexibilitet och försämrade möjligheter att ge en trygg och värdig omsorg. Det är positivt att ramtid utreds vilket tyder på att den politiska majoriteten insett att de fasta schablon-tiderna är skadliga, men någon tidplan för ett faktiskt införande finns ännu inte. Under tiden fortsätter personalens arbetsmiljö att påverkas negativt, och brukarnas rätt till individuellt anpassad omsorg riskerar att urholkas. Vi vill se en äldreomsorg där trygghet, värdighet och kvalitet sätts i första rummet — där styrningen bygger på förtroende och profession, inte på överdriven minutkontroll.”

Beredningsansvariga

Susanna Stenlund, verksamhetschef utredning äldre

Viviann Dannelöv, verksamhetschef myndighetsutövning, stöd- och omsorgsförvaltningen

Anna Karlander, kanslichef

Beslutet ska skickas till

Susanna Stenlund

Umeå kommun
Äldrenämnden

Sammanträdesprotokoll
2025-10-23

Viviann Dannelöv

§ 134

Diariennr: ÄN-2025/00213

Återkoppling av nämndinitiativ (M) - Ta hjälp av Saveman-gruppen för att stärka kompetensen inom äldreomsorgen

Beslut

Äldrenämnden beslutar att nämndinitiativet hanteras enligt förvaltningens förslag.

Ärendebeskrivning

Lotta Holmgren (M) har lagt ett nämndinitiativ i äldrenämnden den 25 september. I nämndinitiativet föreslås att uppdra till äldreomsorgsförvaltningen att kontakta Britt-Inger Saveman, sjuksköterska och professor emerita i omvårdnad, för att inleda ett samarbete kring hennes förslag i den rapport hon överlämnat till nämnd och förvaltning, bland annat gällande Äldreplutonen

Förvaltningen har berett nämndinitiativet.

Förvaltningen har bjudit in till möte med Britt-Inger Saveman vid flera tillfällen, dels för att föra dialog om den rapport som överlämnats, dels utifrån de uppmärksammade händelserna på Dragonens vård och omsorgsboende. I samband med dessa dialoger har företrädare enats om att Savemangruppen är ett passande namn för gruppen framöver.

Ett av förslagen i rapporten är att Savemangruppen kan bistå äldreomsorgen med kompetens och stöd i utbildning. Dialog har förts kring praktiska förutsättningar för att möjliggöra det. En annons är framtagen och utskickad till Savemangruppen. I skrivande stund har elva personer lämnat in en ansökan och ansvarig rekryterare har påbörjat intervjuer, referenstagning och behörighetskontroller. Det initiala fokuset är att rikta resurser och insatser mot Dragonens vård och omsorgsboende. Samarbete med Savemangruppen är således påbörjat och föreslås fortsätta utifrån verksamhetens behov och Savemangruppens förutsättningar.

Beredningsansvariga

Anna Bergström, kvalitetschef

Rebecca Andersson, HR-chef

Beslutet ska skickas till

Anna Bergström

Rebecca Andersson

§ 135

Diariennr: ÄN-2025/00188

Yttrande över remiss - Umeå kommuns brottsförebyggande program 2026-2027

Beslut

Äldrenämnden beslutar att ställa sig bakom förslag till remissyttrande till Umeå kommuns brottsförebyggande program 2026-2027 med följande kompletteringar:

- Remissyttrandet kompletteras med en skrivelse om att hot och hat mot förtroendevalda och tjänstepersoner bör finnas med i det brottsförebyggande programmet.
- Den första meningen i det andra stycket i remissyttrandet kompletteras med följande: "...och att därför programmet bör utformas så att även äldrenämndens ansvar framgår."

Ärendebeskrivning

Äldrenämnden har fått i uppdrag att inkomma med synpunkter på kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskotts förslag till Umeå kommuns brottsförebyggande program 2026-2027. Programmet planeras ersätta tidigare styrdokument inom det brottsförebyggande arbetet.

Beslutsunderlag

Remissversion förebyggande program 2026-2027

Protokollsutdrag kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott § 215

Remiss – Umeå kommuns brottsförebyggande program 2026-2027 –
Yttrande till kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott

Äldrenämndens beslutsordning

Förslag till beslut under överläggningarna

Carin Nilsson (S) med bifall av Åsa Bäckström (V)(-), Veronica Kerr (KD), Åke Gustafsson (C) och Badro Laajab (L) – Bifall till förvaltningens förslag till remissyttrande.

Åsa Bäckström (V)(-) föreslår att remissyttrandet kompletteras med en skrivelse om att hot och hat mot förtroendevalda och tjänstepersoner bör finnas med i det brottsförebyggande programmet.

Åke Gustafsson (C) föreslår att den första meningen i det andra stycket i remissyttrandet kompletteras med följande: "...och att därför programmet bör utformas så att även äldrenämndens ansvar framgår."

Propositionsordning

Äldrenämnden beslutar i enlighet med lagda förslag.

Beredningsansvariga

Kevin Björnsdotter

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott

§ 136

Diariennr: ÄN-2024/00155

Uppföljande granskning av kommunens beredskap inom hemtjänsten samt uppföljning och kontroll av privata utförare

Beslut

Äldrenämnden yttrar sig till kommunrevisorerna i enighet med förvaltningens förslag

Ärendebeskrivning

Umeå kommuns revisorer genomförde år 2021 en granskning av beredskap inom hemtjänsten och kontroll av privata utförare. I granskningen lämnades ett antal rekommendationer. En uppföljande granskning genomfördes under 2025 som visade att kommunstyrelsen och äldrenämnden hade omhändertagit merparten av de rekommendationer som lämnades i den tidigare granskningen.

De rekommendationer som endast bedöms vara delvis omhändertagna är:

- Säkerställa att ställda kvalitetskrav i avtal är tydligt definierade och uppföljningsbara samt att väsentliga kvalitetskrav i avtal med utförare regelbundet följs upp
- Upprätta bedömningsmallar för att säkerställa att uppföljning genomförs utifrån samma bedömningsgrunder

Redovisning över äldrenämndens hantering av de delvis omhändertagna rekommendationerna:

Vid tillfället för den uppföljande granskningen pågick ett arbete med ett nytt förfrågningsunderlag avseende LOV inom hemtjänsten. Inom ramen för det arbetet hade en översyn gjorts för att se över om icke uppföljningsbara krav kunde skrivas om, tas bort eller behållas.

Äldrenämnden beslutade i maj 2024 att inte anta förfrågningsunderlaget utan gav förvaltningen i uppdrag att utreda vilken upphandlingsform (LOV eller LOU) som är mest fördelaktig att tillämpa utifrån risk för välfärds kriminalitet. Utredningsuppdraget återrapporterades till

äldrenämnden under våren 2025. Individ- och familjenämnden respektive äldrenämnden föreslog efter ovanstående beredning kommunfullmäktige att byta upphandlingsmodell från LOV till LOU för hemtjänst. Vid behandling av ärendet i kommunfullmäktige beslutade kommunfullmäktige att återremittera ärendet. Ärendet kompletterades. I september 2025 beslutade kommunfullmäktige att byta upphandlingsmodell från LOV till LOU för hemtjänst. Beslutet innebär att arbetet med att ta fram ett nytt upphandlingsunderlag ska påbörjas. Kvalitetskrav är en del i detta underlag.

Med bakgrund av ovanstående har således kvalitetskraven gällande LOV-avtalet inte reviderats. Uppföljning har genomförts enligt nämndens årliga plan för uppföljning av externa leverantörer.

Under det senaste året har nya arbetsformer kopplat till uppföljning av individbeslut utvecklats och rutin finns för uppföljningen som genomförs hos både intern och externa hemtjänstutförare. Förvaltningen tillsammans med upphandlingsbyrån för dialog och bedömer avvikelser mot avtal enligt en framtagna modell. Arbeta med gemensamma avtalsmallar inför fördjupad avtalsuppföljning pågår.

Rekommendationen är omhändertagen.

Beredningsansvarig

Anna Bergström

Beslutet ska skickas till

Umeå kommuns revisorer

Anna Bergström

§ 137

Diariernr: ÄN-2025/00243

Nämndinitiativ (S, KD) - Satsning på samarbete mellan äldreomsorgen i Umeå och Ung Omsorg

Beslut

Äldrenämnden uppdrar till äldreomsorgsförvaltningen att bereda ärendet till nämndens sammanträde 2025-11-20.

Ärendebeskrivning

Föreligger nämndinitiativ (2025-10-20) från Socialdemokraterna och Kristdemokraterna, av vilken följande framgår:

”Personalbristen i äldreomsorgen är en av de största utmaningarna framåt. För att skapa en långsiktigt hållbar personalförsörjning krävs både utbildningssatsningar och nya vägar in i yrket. Ung Omsorg är ett beprövat koncept där ungdomar arbetar på äldreboenden under helger och lov. Det skapar social samvaro och guldkant i vardagen för de äldre, samtidigt som unga får en meningsfull introduktion till vård- och omsorgsyren. Nämndens majoritet har tidigare uttalat att ett samarbete med Ung Omsorg är eftersträvaransvärt när finansiering finns. Givet de ramtillskott äldrenämnden erhåller inför 2026 görs bedömningen att det föreligger ekonomiska förutsättningar för att genomföra det förslag som under lång tid drivits av Kristdemokraterna i äldrenämnden.

Mot den bakgrunden yrkar vi att:

Äldreomsorgen i Umeå ska inleda ett samarbete med Ung Omsorg under 2026 och att förvaltningen ges i uppdrag att införliva denna satsning i förslaget till äldrenämndens budget och verksamhetsplan för 2026.”

Beslutsunderlag

Nämndinitiativ 2025-10-20

§ 138

Diariernr: ÄN-2025/00245

Nämndinitiativ (S, MP) - Omtag för hemtjänstens avgiftsmodell**Beslut**

Äldrenämnden uppdrar till äldreomsorgsförvaltningen att bereda ärendet till nämndens sammanträde 2025-11-20.

Ärendebeskrivning

Föreligger nämndinitiativ (2025-10-21) från Socialdemokraterna och Miljöpartiet, av vilken följande framgår:

”Vid kommunfullmäktiges sammanträde i november 2024 fattades beslut om en höjning av hemtjänstavgifterna i två steg under 2026 och 2027. Den första höjningen ska träda i kraft i januari 2026. Beslutet motiverades med att avgifterna varit oförändrade under lång tid och att hemtjänstavgifterna i Umeå är långt under nivåerna i jämförbara kommuner – samtidigt som hemtjänsten och äldreomsorgen i Umeå stod inför stora ekonomiska utmaningar i likhet med jämförbara kommuner. För Umeås och norra Sveriges del tillkommer också en särskilt stor brist på arbetskraft, i synnerhet med de kompetenser som behövs för en trygg vård och omsorg.

Sedan beslutet har förutsättningarna dock delvis förändrats. Granskningar av utbetalda ersättningar till kommunala och privata utförare har lett till att resurser hämtats hem och det har under 2025 skett en minskning av antalet hemtjänsttagare. Efter fullmäktiges avgiftsbeslut 2024 har det också inletts ett omfattande reformarbete i hemtjänsten. Det pågår en omställning till ett nytt upphandlingssystem och en utredning av en ny modell med ramtid för hemtjänstinsatser. Allt detta kan få betydelse för hur avgiftsuttaget lämpligen bör utformas. Många äldre och personer med funktionsnedsättning kämpar också fortsatt med små ekonomiska marginaler, vilket enligt vår mening kräver att avgiftshöjningen pausas och att den ekonomiska situationen för sårbara grupper analyseras ytterligare som ett led i framtagandet av en ny avgiftsmodell. Det är också av yttersta vikt att de överväganden som ligger till grund för en ny avgiftsmodell är förankrade i en dialog med pensionärs- och funktionsrättsorganisationerna.

Mot bakgrund av detta föreslår vi att:

- Äldrenämnden ger förvaltningen i uppdrag att genomföra en ny avgiftsöversyn för hemtjänsten. Den nya översynen ska ske i dialog med pensionärs- och funktionsrättsorganisationerna.
- Att äldrenämnden ger förvaltningen i uppdrag att tillskriva fullmäktige för att begära uppskov för verkställande av beslutad hemtjänsttaxa under tiden översyn genomförs. Uppskovet gäller tills att äldrenämnden och individ- och familjenämnden återkommer till kommunfullmäktige med ett nytt förslag till avgiftsmodell.”

Beslutsunderlag

Nämndinitiativ 2025-10-21

§ 139

Diariernr: ÄN-2025/00011

Anmälan av delegerade beslut/anmälningsärenden**Beslut**

Beslut som har tagits på delegation från nämnden och ärenden som ska anmälas till nämnden redovisas nedan.

Ärendebeskrivning

Beslut som har tagits på delegation från nämnden och ärenden som ska anmälas till nämnden redovisas nedan.

Anmälningsärenden

Ärendenummer	Dokumentrubrik
ÄN-2024/00121	Beslut om byte av upphandlingsmodell från LOV till LOU för hemtjänst - kompletterat efter minoritetsåterremiss - kommunfullmäktige § 176
ÄN-2024/00210	Motion 21/2024 - Kräv utdrag ur belastningsregistret vid rekrytering av omsorgspersonal - Beslut Kommunfullmäktige § 172 2025-09-29
ÄN-2025/00007	Delegationsbeslut äldrenämndens ordförande 2025 - Kurser och konferenser september
ÄN-2025/00053	Motion 5/2025 - Tillgång till snabbt och fritt bredband samt IT-coachning på äldreboende - Beslut kommunfullmäktige § 174 2025-09-29
ÄN-2025/00073	Delegationen för social välfärd och hälsa 2025 - Minnesanteckningar delegationen för social välfärd och hälsa 2025-09-10
ÄN-2025/00177	lex Sarah ID 855 3.1.2-26876/2025 - Beslut från Inspektionen för vård och omsorg 3.1.2-26876/2025-3
ÄN-2025/00191	lex Maria 3.1.1-23939/2025 - Beslut avslut från Inspektionen för vård och omsorg 3.1.1-23939/2025-4
ÄN-2025/00221	lex Maria 3.1.1-27177/2025 - Beslut avslut från Inspektionen för vård och omsorg 3.1.1-27177/2025

Umeå kommun
Äldrenämnden

Sammanträdesprotokoll
2025-10-23

Beredningsansvariga

Kevin Tornemar, nämndsekreterare

§ 140

Återkoppling kurser och konferenser

Ingen återrapportering finns att ge.

§ 141

Övriga frågor

Ingen övrig fråga anmäls.

§ 142

Diariernr: ÄN-2025/00012

Äldreomsorgsdirektören informerar

Beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör informerar om aktuella frågor i förvaltningen. Informationen handlar bland annat om:

- Åtgärder för att höja kvaliteten vid Dragonens vård- och omsorgsboende
- Kartläggning och utveckling av avvikelseprocessen
- Lex Sarah och Lex Maria
- Forskningsstudie – boende på vård- och omsorgsboende

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan valideras enligt internationella standarder i en valideringstjänst som uppfyller förordningen. Validering kan exempelvis göras här: <https://validate.signport.se/>

Där finns även information om hur validering kan göras i Adobe Acrobat Reader.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.